

הדרך להר הצופים לא תיפתח לתנועה חופשית ישרי אליות, והגישה למקומות הקדושים בעיר העתיקה תמשוך להיות אסור לישׂרלים, גם לאחר ביקורו של מזכיר האו"ם בעור שלושה שבועות. על סדר היום של פגישת דאג האמרשילד ודויד בן-גוריון נכלל אמנם דיון בטעיף שמונה של שביתת הנשק עם ירדן והפעלתה, אולם כבר עתה ברור כי האמרשילד אינו מתכוון לשנות במידה כלשהי את הסטטוס קוו. טענתו: הדרישות החינויות של שתי המדינות, אותן בא טעיף שמונה להסדיר, מצאו כבר את פתרונו במרוצת השנים. התביעות הנוספות, שהן בעלות אופי רוחני ורגשי, ישארו עומדות עד למציאת ההסדר הסופי בין ישראל לשכנתה.

בפנים ירדן, בינתיים, יש לצפות להרגעה כללית. ביטול מספר החידום השבוע הוא רק צעד ראשון. בעקבותיו יסוחררו אסירים פוליטיים רבים, אשר נכלאו בעבר על אחדותם לרעים. אסירים אלה, ביניהם מנהיגים בעלי שיעור קומה, ישובו לזירה הפוליטית וינהלו כנראה מאבק אפיוזיוני, אולם לא יבקשו פתרון בסילוק המידי של המלך ובהצטרפות לרעים. גם במחנות הפליטים הפלסטיניים מורגשת גישה עוינת פחות למספרו של חוסיין.

בית-המשפט העליון יתבקש לדון בקרוב, כנראה, בכעיות-לוואי, אותה חולידה פרשת אחרון כהן. אחרי שהיועץ המשפטי לא נעתר לבקשת סני-גורו של אהרן כהן, אשר דרש להעמיד לדיון את הממונה על שרותי הבטחון על בזיון בית-המשפט, עשוי צעדו הבא של אהרן כהן להיות: פניה לבית-המשפט העליון. הכוונה המשפטית: להפגין בפני דעת חקלה כי הממונה על הש.ב. איננו פועל במקרה זה כצד אובייקטיבי לחלוטין, כי אם כצד מעוניין, המעורב אישית בפרשה.

כתוצאה מאותה פרישה, עשויה להתפתח התקפה חזיתית של מדי"ם נגד היועץ המשפטי. מפי"ם, אשר הביטה בשוויון-נפש, שעה שחיים כהן הביא לפני הכנסת חוקים חמורים המאפיינים שרים צימצום סוטאליטרי של זכויות האזרח, זועזעה על-ידי השימוש בחוקים אלה נגדה עצימה, ובצמרתה מתגבשת הודעה כי יש למנוע בעד היועץ ה"משפטי" מלהמשיך בקרי-הפעולות הנוכחיות שלו. יתכן גם כי מפלגת זו תעשה כל אשר ביכולתה כדי להתנגד למינוי האפשרי של חיים כהן כשופט בית-המשפט העליון.

הידידות הרשמית של צרפת לישראל לא תוחלש, גם לאחר הרכבת ממשלה חדשה בפאריס, ואפשר אף לצפות להגברת הפגנות הידידות. אולם בד בבד עם זאת, צפויה התגברות של הנסיות האנטי-יהודיות בפנים צרפת — דווקא מצד אותם חוגים שעליהם מבוסס המשטר החדש שם.

הספרים עתידים לזכות בקרוב בכמה משרות-מפתח במנגנון המדינה. אחרי פרשת טולידאנו והצביון העדתי המובהק שהיא קיבלה, ינסה דויד בן-גוריון לצוד קולות ספרדיים נוספים. אחת הפעולות הראשונות: מינוי שופט ספרדי לבית המשפט העליון. המועמד: שופט מחוזי אליהו מני. ביגיי אף ידרוש מן הממשלה מינוי של שופט שני מאותה עדת. גם שר המשפחה בלור שיסירתי ימנה כמה מבני עדות המזרח לתפקידים גבוהים במשרדו.

לעומת זאת מפתחנות תנועה נגדית, בקרב העדה הספרדית עצמה. מינויו של טולידאנו הביא בעקבותיו גל האשמות, כי הוא נמכר למעשה למפא"י. אפילו בין מקורביו של הרב, אשר עמדו במשך שנים רבות בראש ארגונים ספרדיים מתגבשת התייגות ממינויו. ייתכן אף, כי כמה מן העסקנים הידועים כנוסחים לציונים הכלליים ולחירות, ינסו לארגן הפגנות מחאה נגד הרב טולידאנו. מקום עריכת ההפגנה הראשונה, במקרה זה: שכונת התקווה, תל-אביב.

קרוב לוודאי כי ברוניסלב סקלי ייבחר כמאמן הנבחרת הישראלית לכדורגל. למרות שסקלי, אשר אימן את נבחרת ישראל בשנים 1950-1952, דורש משכורת של 1200 ל"י לחודש, מלבד דיוו, נראה כי הצעתו היא המתקבלת ביותר על דעתם של מנהלי ההתאחדות לכדורגל, מכל הצעות המאמנים הבינלאומיים שהובאו לפניהם.

הוצא לגיוסם. הצו לא כלל את יוסף נחייסי. כמשוחרר מן הצבא מטעמי בריאות, יכול היה להמשיך להלכה ללבוש בגדי-אזרח. המתנדב נחייסי לא היה מתנדב שלם. כשהורו לו מפקדיו החדשים לצאת לסיוור, חברת הכיתה אליה הוצב, הסכים ברצון. משהוחלף תפקידה של הכיתה, שנצטתה מאוחר יותר לפתוח בחפירת תעלה אנטי-טנקית, סרב לבצע את הפקודה. חבריו לכיתה הצטרפו לדעתו: "לא באנו לכאן לחפור חפירות", הביעו את דעתם בקולות קולות.

למפקד ולקצינים האחרים לא היה זמן לשחק בהוראות. אחרי שהתברר להם כי האזרחים המגויסים מסרבים למלא פקודה, הורו לעצורם מיד. האשימו אותם במרידה, את נחייסי בהמרדה. **מועצת לשם נחיות.** יותר מחודש ימים ישבו נחייסי וחבריו לכיתה בבית-הסוהר, חיכו למשפטם. אחרי תקופת מעצר זו, שוחררה הכיתה לנפשה תוך הודעה כי אנשיה יוזמנו למשפט בבואה היום. אך המשפט בושש לבוא. פעמים מספר הוזמן נחייסי לבית הדין הצבאי, נדחה בלך ושוב באמתלות שונות: השופטים חולים, התובע איננו. אחרי כמה פעמים, ניגש נחייסי למשרה הצבאית בדרום: "מתי סוף-סוף יתקיים המשפט שלי?" השוטרים לא

הסוערת, מבלי שכל פרשיותיה תתבררנה עד תומן לעיני ואוזני הציבור, שעקב אחריה בתודמה ובהתענינות במשך חמש השנים האחרונות.

פרשת כהן סטירת-לחי בלבד

בפעם הראשונה שהעתונות הוכירה במ-פרשת את שמו של אהרן כהן, בקשר ל-הדבר כרשותו של הממונה על שרותי הבטחון בכבודו ובעצמו. קודם לכן, במשך ששה ימים, רמזו העיתונים על זהות האיש וטיב האשמה רק בעקיפין. כל פרט מזהה נמחק בקפדנות בלתי-רגילה. ואז כינס הממונה על הש.ב. את עורכי-העתונות היומית למסיבת תונאים בבית-סוקולוב, גילה להם את זהות האיש ואת אותם פרטי הפרשה, שנאו לו. הוא אף התיר מפורשות את פרסום הודעתו. עוד באותו ערב הודיע קו-ישראל כי העצור הוא אהרן כהן וכי הוא חשוד בריגול. היה זה בזיון גס של בית-המשפט. כי בתק הסודי שהוגש לשופט השלום יהודה טרייבטש בתל-אביב, קבע השופט בכתבו-ידו, לפי בקשת הש.ב.: אסור לגלות את שמו של הנאשם או פרטים אחרים של הפרשה.

כולם אשמים. מפי"ם, אשר התיצבו-תה לצד חברה המואשם נעשתה איתנה יור, ככל שהספיקה לעקל את פרטי האישום, החליטה כי לפחות על פניעה זו לא תש-תוק לממונה על הש.ב. במכתב ארוך ומנו-מק, פנה סניגורו של כהן, עורך-הדין שלמה זקתם, אל היועץ המשפטי, ביקשו להעמיד לדיון את הממונה על הש.ב. על בזיון בית-המשפט.

כעבור יומיים השיב חיים כהן. הוא לא יכול היה להכחיש כי הממונה על הש.ב. ביזה את בית-המשפט. אולם הוא גם לא רצה להסיק את המסקנה הישרה ולפעול נגד הממונה על הש.ב. בתמרון אופייני החליט לנקותו — אם לא מכל האשמה, הרי לפחות מחלקה. "כל עתוני הארץ, בלי יוצא מן הכלל, עברו על החוק בפרשת כהן, ולא רק ראש שרותי הבטחון." ובכ-ל, קבע היועץ המשפטי באותה הודמנות, העתונות היא האשמה בריבוי מקרי ה-מעילות.

היה אמנם בתשובה זו משום סטירת-לחי סומבית לממונה הכל-יכול של הש.ב. אולם סטירת-לחי מילולית, הניתנת במסגרת ערב שאלות ותשובות באשקלון, איננה יכולה לבוא במדינה דמוקרטית במקום הצעדים המשפטיים הנקבעים בחוק. זאת חייב לדעת, יותר מכולם, היועץ המשפטי.

תערוכות דם על הריצפה

בעת שאורחי ישראל ידליקו השבוע את נרות חנוכה ויעלו את זכרם של המורדים החשמונאים, תיפתח בתל-אביב תערוכה, ש-נודעה להנציח את מעלליהם של מורדים מתקופה הרבה יותר קרובה. כשתפתח ב-עור ימים מספר תערוכות המרד, בכנין מצודת-איב בתל-אביב, יהיה זה הסיכום המומחש הראשון, בסטטיסטיקה, ציורים, מבנים ומצגים מקוריים על מלחמת המד-תרת העברית, על כל שלוחותיה, בשלטון הבריטי.

בסכום של 90 אלף ל"י, שעשירית ממנו ניתנה על ידי ועדת העשור, הצליחו אנשי הועדה המיוחדת, בראשה עומד ח"כ חרות ד"ר נחום לוין, לבנות תערוכה המהווה מעין קורס יסודי ומקיף בפעולות מחתרת מכל הסוגים.

בעזרת תמונות ומוצגים מקוריים, כמו חבל התליה בו נתלו הנדונים למות, בעזרת עשרות קונסטרוקציות ומבנים, המהתים ה-עתק מדויק של פעולות מחתרת שונות, ובכזרת מתקנים, החי בזה המראה רכבת מתפוצצת וכלה במתקן האחרון שהוצב ב-ציאה, והמראה תמונה געה של בריטים העוזבים את הארץ, תתן התערוכה לציור מאלף על מה שהתרחש בעשור שקדם ל-עשור המדינה.

העיר צופה, שהצין בתערוכה, בטרם פתי-חתה: "הכל נראה לי כאן כה מקורי ומ-זעזע, עד שהיה נדמה לי שאני רואה גם את הדם השפוך על הרצפה."

צבא מתנדב יוסף נחייסי

ביום הראשון של מבצע סיני, התנדב יוסף נחייסי להגן על אילת, ממש כמו יתר תושביה שעשו זאת בתוקף הצו הצבאי ש-

... להדליק נר של חנוכה

ידעו. מפקד התחנה, הציע לנחייסי: "מוטב שנעצור אותך וכך לא נצטרך לחפש אותך בבוא המשפט. אני מקהה שלא תתנגד." אילו היה נחייסי מתנגד למעצרו, יתכן והיה עומד למשפט נוסף: "התנגדות ליתור צבאי בעת מילוי תפקידו." מתוך ראיית סכנה זו, לא התנגד, הועבר אחרי ימים אחדים לכלא המרכזי ברמלה.

צו לפי החוק. ככלא, בין חבריו ה-חדשים, שרובם בקאים בסתרי המשפט ה-ישראלי וסדריו, עורר נחייסי העצור תמיהה רבה. "מדוע אתה שותק?" שאלו אותו בכל יום האסירים האחרים. "תפנה לבית המשפט העליון, זהו מעצר בלתי חוקי."

בינתיים החל כבר משפטו של נחייסי. הופעתו התוקפנית כעת המשפט, גרמה לג-זר דין ביניים, שניתן בידי השופטים: "סוד-שיים מאסר בעון בזיון בית המשפט." אך גם מאסר החודשיים חלף עבר ונחייסי עדיין היה עצור ברמלה. לבסוף, קבעה גם סב-לנותו. במכתב מנומק פנה אל נשיא בית הדין הגבוה לצדק, תבע את התערבותו. ה-תוצאה המיידית: צו על תנאי גנד לשלונות הצבא, שיבוא וינמקו מדוע לא ישתחררו את העציר יוסף נחייסי ממעצרו.

לשלונות הצבא לא היה כנראה הסכר מתאים. עוד בטרם חלף המועד בו צויקים היו לענות על פי החוק לצו שהוצא נגדם, נסתים משפטו של נחייסי בתפון: הוא וחבריו לכיתה זוכו מכל אשמה. הנימוק: לא הוכחה עובדת היותם בשירות פעיל, ביום בו סרבו למלא את פקודת מפקדיהם. השבוע, מצא לו יוסף נחייסי עיסוק חדש: שחקן משנה בתיאטרון זירה, המתכוון לה-ציג את אחד מחזותיו של סמואל בקט. (חמשך בעמוד 8)